

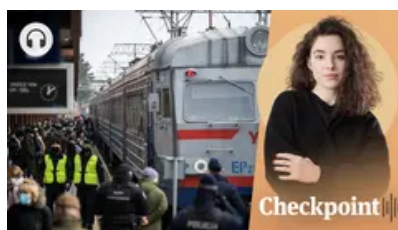
Léky na předpis vyvolaly epidemii. V USA zabíjí čím dál víc lidí

seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-checkpoint-leky-na-predpis-vyvolaly-epidemii-v-usa-zabiji-cim-dal-vic-lidi-194079

Začalo to léky na bolest, následoval heroin a nakonec fentanyl. Opioidová krize, jež Spojené státy sužuje už přes dvě dekády, bere životy a rozbíjí rodiny i komunity. A řešení stále nepřichází.

Americká média v posledních dnech propírala případ sedmi mladých lidí, kteří se při jarních prázdninách na Floridě předávkovali kokainem říznutým fentanylem – mezi nimi byli i kadeti vojenské akademie West Point. „Mladí lidé mají pocit, že mohou experimentovat a projde jim to. Jak ale o jarním volnu zjistili i ti kadeti West Pointu, bohužel ne vždycky to tak je,“ podotýká v Checkpointu profesorka medicíny Judith Feinbergová z univerzity v Západní Virginii.

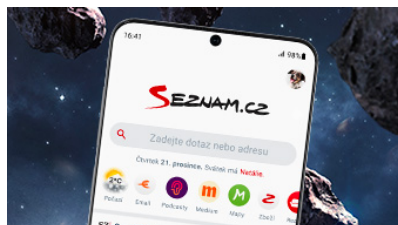
Všichni nakonec přežili, takové štěstí ale neměly statisíce dalších. Kvůli předávkování opioidy, což jsou různé léky na předpis a třeba i heroin nebo právě fentanyl, totiž zemřelo v Severní Americe za poslední čtvrtstoletí skoro 600 tisíc lidí. A jen v USA se problém rok od roku zhoršuje. Od dubna 2020 do dubna 2021 se opioidy předávkovalo a následně zemřelo skoro 76 tisíc lidí – v předchozím roce to bylo zhruba o třetinu méně.

Vlna uprchlíků jako zrcadlo. Možná vyřeší naše dlouhodobé problémy

10. 3. 2022 12:00

V podcastu mluví odbornice Feinbergová o tom, jak se opioidová krize rozmohla v hornatém americkém státě Západní Virginie: „Není to nijak zvlášť hustě osídlený stát, z 50 amerických států je Západní Virginie desátá nejméně osídlená. A přitom už přes dekádu vykazujeme nejvyšší počty úmrtí na předávkování v celých USA.“

Tip od Seznamu

Nikam jinam nemusíte. Vyhledávání, Mapy, inzeráty, články a plno dalších služeb pohromadě

Farmaceutické společnosti totiž začaly na konci devadesátých let lékařům napříč Spojenými státy tvrdit, že jejich léky na předpis – například OxyContin od Purdue Pharma – nejsou návykové.

„To byla šílená lež. Narkotika mohou být návyková! A ty firmy pak doslova nacpaly miliony prášků do Západní Virginie. Jedno malé město se třemi tisíci obyvateli dostalo během tří let 20 milionů pilulek. A tomu já říkám opioidová epidemie 21. století. Předtím jsme měli v některých částech USA problém s heroinem, ale tato epidemie? Tu odstartovaly léky na předpis,“ vysvětluje počátky krize odbornice z univerzity v Západní Virginii.

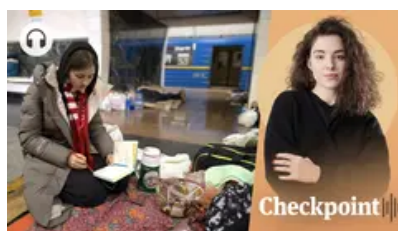
Rostoucí cena pilulek, které se pak daly pořídit i na ulici, nakonec uvolnila cestu levnějšímu heroinu. A pak se na scéně objevil fentanyl. „Na rozdíl od heroinu není potřeba k jeho výrobě nic pěstovat. Fentanyl je zcela syntetický, vyrábí ho hlavně v čínských a mexických laboratořích a jde o extrémně silnou drogu. Jen pár zrnek stačí k předávkování, pašovat ho do USA je tedy mnohem snadnější, je ho potřeba menší množství než heroinu,“ upozornila Feinbergová.

Ačkoliv si krize vyžádala statisíce životů, většina americké společnosti ji stále vidí desítky let starou optikou. „Od 70. let je užívání drog vnímáno jako zločin. Jako osobní selhání – jako kdyby bylo možné nějak přenastavit vlastní mozek v momentě, kdy nadvládu nad ním mají drogy. Takže lidé, kteří se do drogové závislosti zapletou, čelí velké stigmatizaci. Nemyslím si, že by americká společnost chovala nějaký soucit nebo pochopení vůči lidem, kteří se závislostí bojují. A to i přesto, kolik lidí za jediný rok zemřelo – 100 tisíc obětí je opravdu hodně,“ říká v podcastu odbornice.

„Je těžké vyjádřit, jak moc jsem znechucená“

Tváří opioidové epidemie se stali majitelé a zakladatelé farmaceutické společnosti Purdue Pharma, tedy rodina Sacklerových. Kritici je označují za strůjce krize – a stejně to vidí i profesorka medicíny ze Západní Virginie:

„Pokud chcete můj názor, podle mě to jsou zločinci. Oni věděli, že ty léky jsou návykové, a poslali své prodejce do všech států, aby doktorům tvrdili, že návykové nejsou. Mají na rukou krev. Jen loni zemřelo v USA na předávkování více než 100 tisíc lidí. Společnost Purdue Pharma je podle mého názoru za jejich smrt nepřímo zodpovědná.“

„Náš novinář se přidal k územní obraně. Vykonává teď důležitější službu“

3. 3. 2022 12:00

Rodině Sacklerových se podařilo si v otázce opioidové krize zajistit imunitu, tudíž žádnému z jejích členů nehrozí trest odnětí svobody. „V právních vyrovnáních se uvolili zaplatit nějakých 5 miliard dolarů, což zní jako neskutečné peníze. Ale v porovnání s jejich bohatstvím jsou to pro ně drobné. Je pro mě těžké vyjádřit, jak moc jsem znechucená tím, co udělali a jak lehce jim to prošlo,“ komentuje v Checkpointu Judith Feinbergová.

Rodina Sacklerových, respektive rodiny obou zakladatelů se k vyrovnáním vyjádřily na začátku března: „Ačkoliv rodiny jednaly ve všech ohledech v souladu se zákonem, upřímně litují, že OxyContin, lék na předpis, jenž nadále pomáhá lidem trpícím chronickou bolestí, se nečekaně stal součástí opioidové krize, která přinesla smutek a ztrátu příliš mnoha rodinám a komunitám.“

Jaké další problémy se vážou na opioidovou krizi? Proč došlo k demografickému posunu a předávkování teď hrozí spíše v afroamerických komunitách? A jak je to s řešením situace? Mají se k němu úřady? Celý podcast Checkpoint si pusťte v přehrávači v úvodu článku.

Checkpoint

O aktuálním světovém dění s Jolanou Humpálovou (@Jolana_H) a jejími kolegy ze zahraniční redakce.

Poslouchejte každý čtvrtek na Podcasty.cz, na Seznam Zprávách a ve všech dalších podcastových aplikacích.

Archiv všech dílů Checkpointu najdete tady, ostatní podcasty Seznam Zpráv zde. Svoje tipy, postřehy, nápady i připomínky nám pošlete na audio@sz.cz.

O Checkpointu na sociálních sítích pište s hashtagem #CheckpointSZ.